

Sygn. akt III U 419/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Anna Kicman

Protokolant sekr. sądowy Jadwiga Goraś

po rozpoznaniu w dniu 6 lipca 2016 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy W. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania W. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 29 kwietnia 2016 r., **znak:** (...)

i z dnia 3 czerwca 2016 r., **znak:** (...)

zmienia zaskarżone decyzje ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy W. J. prawo do emerytury począwszy od dnia 4 maja 2016r.

Sygn. akt III U 419/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 6 lipca 2016 r.

Decyzją z dnia 29 kwietnia 2016 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy W. J. prawa do emerytury.

W podstawie prawnej decyzji powołano ogólnie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Organ rentowy wyjaśnił, że odmówił przyznania emerytury, bowiem do dnia 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca nie wykazał 15 – letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na danym stanowisku, a ponadto nie osiągnął wieku emerytalnego, wskazał, że wiek 60 lat wnioskodawca osiągnie w dniu 4 maja 2016 r. Na dzień 1 stycznia 1999 r. ZUS przyjął za udowodnione okresy nieskładkowe w wymiarze 8 miesięcy i 22 dni, składkowe w wymiarze 26 lat, i 2 miesięcy, tj. łącznie 26 lat, 10 miesięcy i 22 dni.

Organ rentowy podniósł, że nie uwzględnił okresu zatrudnienia wnioskodawcy W. J. od 1 lipca 1974 r. do 31 października 1992 r. na stanowisku mechanik napraw pojazdów samochodowych oraz okresu od 1 stycznia 1982 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowisku brygadzysta stacji, mechanik, kontroler, diagnosta, ponieważ w przedłożonym świadectwie pracy z dnia 20 marca 2014 r. wydanym przez (...) Spółdzielnię (...) w P. występują rozbieżności w zajmowanym stanowisku, tj. do dnia 31 października 1992 r. mechanik napraw pojazdów samochodowych, a od 1 stycznia 1982 r. brygadzysta stacji, mechanik, kontroler, diagnosta. Z uwagi na powyższe Zakład uznał, że wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na danym stanowisku.

Wnioskodawca W. J. w dniu 27 maja 2016 r. złożył odwołanie od powyższej decyzji.

W uzasadnieniu wskazał, iż zaskarżona decyzja jest dla niego bardzo krzywdząca. Ubezpieczony podał, że na dzień składania wniosku ma ukończone 60 lat.

Odnosząc się do zarzutu nie udowodnienia 15 lat pracy w warunkach szczególnych wskazał, że przez cały okres zatrudnienia pracował

w warunkach szkodliwych. Pracę swoją wykonywał przy naprawie samochodów w kanałach remontowych, przy spawaniu. Ponadto wykonywał prace w akumulatorowni. Na dowód powyższych okoliczności wskazał dwóch świadków: M. S. oraz R. F..

W rezultacie wniósł o uchylenie decyzji ZUS i przyznanie mu prawa do emerytury.

Decyzją z dnia 3 czerwca 2016 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. w związku z odwołaniem wnioskodawcy z dnia 27 maja 2016 r. ponownie odmówił W. J. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej w związku

z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., bowiem do dnia 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca nie wykazał 15 – letniego okresu pracy w warunkach szczególnych wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł jego oddalenie, podnosząc, że nie uznał okresu zatrudnienia w Spółdzielni (...) w P. od dnia 6 września 1979 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. za pracę w szczególnych warunkach, ponieważ w przedłożonym świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 20 marca 2014 r. określono, że wnioskodawca w okresie od dnia 1 lipca 1974 r. do dnia 31 października 1992 r. pracował na stanowisku mechanik napraw pojazdów samochodowych, wykonując prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów, a jednocześnie od dnia 1 stycznia 1982 r. do dnia 15 stycznia 2014 r. pracował na stanowisku: brygadzysta stacji obsługi, mechanik napraw pojazdów samochodowych, kontroler techniczny, diagnosta stacji diagnostycznej, wykonując kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Organ rentowy zauważył, że zgodnie z przedłożonym świadectwem wykonywania prac w szczególnych warunkach w okresie od dnia 1 stycznia 1982 r. do 31 października 1992 r. wnioskodawca był zatrudniony jednocześnie na obydwu wymienionych wyżej stanowiskach pracy, a więc jako mechanik napraw pojazdów samochodowych oraz brygadzysta stacji obsługi, kontroler techniczny, diagnosta stacji diagnostycznej. Wykonywanie pracy w tym samym okresie, jednocześnie na różnych stanowiskach, wyklucza zdaniem organu rentowego możliwość spełnienia wymogu wykonywania pracy stale i w pełnym wymiarze czasu przewidzianym dla danego stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca W. J., urodzony dnia (...),

z zawodu mechanik samochodowy, w okresie od 13 września 2013 r. do 11 grudnia 2013 r. oraz od dnia 12 marca 2014 r. do dnia 7 września 2014 r. miał przyznane prawo do świadczenia rehabilitacyjnego, natomiast od dnia 8 września 2014 r. pobiera rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

W dniu 20 kwietnia 2016 r. wnioskodawca złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę, zaznaczając w nim, że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i wniósł jednocześnie o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku na dochodu budżetu państwa. We wniosku ubezpieczony powołał się na dokumentację zalegającą w aktach rentowych, ponadto przedłożył świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 20 marca 2014 r. wystawione przez (...) Spółdzielnię (...) w P..

Na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym wynoszącym 26 lat, 10 miesięcy i 22 dni.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił okresu zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 1 lipca 1974 r. do dnia 31 października 1992 r. na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych oraz okresu od dnia 1 stycznia 1982 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. na stanowisku brygadzista stacji, mechanik, kontroler, diagnosta, ponieważ w przedłożonym świadectwie pracy z dnia 20 marca 2014 r. wydanym przez (...) Spółdzielnię (...) w P. występują rozbieżności w zajmowanym stanowisku, tj. do dnia 31 października 1992 r. – mechanik napraw pojazdów samochodowych, a od 1 stycznia 1982 r. brygadzista stacji, mechanik, kontroler, diagnosta. Zakład uznał, że wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na danym stanowisku.

Dowód:

- decyzja ZUS O/R. z dnia 10 października 2013 r., 6 marca 2014 r., 30 września 2014 r., 23 listopada 2015 r.,
- dokumenty potwierdzające okresy składkowe i nieskładkowe oraz dokumenty potwierdzające wysokość uzyskanego wynagrodzenia,
- wniosek o emeryturę z dnia 20 kwietnia 2016 r.,
- świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 20 marca 2014 r.,
- decyzja ZUS o/R. z dnia 29 kwietnia 2016 r.,
- decyzja ZUS O/R. z dnia 3 czerwca 2016 r.,

w aktach organu rentowego.

Sąd ustalił, że wnioskodawca W. J. w dniu 1 września 1971 r. zawarł z Wojewódzką Spółdzielnią (...) w R. Oddział w P. (następnie Spółdzielnia (...))

w P. Oddział w P., (...) Spółdzielnia (...) w P.) umowę o naukę zawodu o specjalności ślusarz-mechanik samochodowy na okres 3 lat. Po zakończeniu edukacji, z dniem 1 lipca 1974 r. rozpoczął pracę w w/w zakładzie na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych.

Wnioskodawca od samego początku pracował w kanałach remontowych. Do jego obowiązków należała naprawa podwozia, sprzęgła, skrzyni biegów, silników. Ponadto ręcznie lakierował podwozia samochodów. Spółdzielnia (...) w P. świadczyła usługi w zakresie napraw pojazdów mechanicznych, które miała w swoim posiadaniu, a także dla innych podmiotów, jak np. dla Gminnych Spółdzielni (...), Spółdzielni (...), czy Spółdzielni (...). Zakład posiadał 100 samochodów ciężarowych, w tym koparki i dźwigi.

Następnie w dniu 3 lutego 1982 r. powierzono ubezpieczonemu stanowisko brygadzisty Stacji Obsługi. Do jego dodatkowych obowiązków jako brygadzisty należało wyłącznie rozdzielanie rano pracy pomiędzy mechanikami oraz podpisywanie im kart pracy, po czym ubezpieczony w dalszym ciągu wykonywał pracę mechanika w kanałach remontowych.

W styczniu 1987 r. powierzono wnioskodawcy dodatkowo stanowisko kontrolera technicznego i pracownika narzędziowni. Wnioskodawca przyjeżdżał do pracy na godzinę 6:00, gdzie do godziny 7:00 sprawdzał stan techniczny samochodów wyjeżdżających z Zakładu oraz podbijał kierowcom karty pracy. Po czym wracał na warsztat i od godziny 7:00 przez 8 godzin pracował jako mechanik w kanałach remontowych. Praca wnioskodawcy między 6:00, a 7:00 traktowana była jako praca w godzinach nadliczbowych. Prowadzenie narzędziowni z kolei, polegało wyłącznie na wydaniu mechanikom w razie potrzeby wiertel i gwintowników. Narzędziownia znajdowała się w warsztacie, była małym wydzielonym pomieszczeniem.

Powyższe czynności W. J. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W dniu 12 lutego 1991 r. wnioskodawca uzyskał zaświadczenie o ukończeniu przeszkolenia w zakresie prowadzenia badań technicznych pojazdów. W momencie, gdy Spółdzielnia uzyskała zezwolenie na diagnozowanie samochodów prywatnych i samochodów będących własności innych Zakładów tj. w 1994 r., wnioskodawcę przeniesiono na stanowisko diagnosty.

Ubezpieczony był zatrudniony w (...) Spółdzielni (...) w P. do 15 stycznia 2014 r.

Dowód:

- dokumenty znajdujące się w aktach osobowych wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) w P.,
- zeznania świadka R. F., k. 21v
- zeznania świadka M. S., k. 21v
- zeznania wnioskodawcy, k. 21v

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych przez organ rentowy na etapie wydawania zaskarżonej decyzji, a także dokumentów zgromadzonych na etapie postępowania przed Sądem w postaci akt osobowych, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

W ocenie Sądu, na przymiot wiarygodności zasługują zeznania świadka R. F., który był zatrudniony w tym samym zakładzie pracy, co wnioskodawca, tj. w (...) Spółdzielni (...) w P., a więc dokładnie znał rodzaj i charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy.

Sąd dał również wiarę zeznaniom świadka M. S.. Wprawdzie nie potrafiła prawidłowo wskazać okresu zatrudnienia wnioskodawcy na poszczególnych stanowiskach, to jednak, jest to zrozumiałe, w związku ze znacznym upływem czasu. Świadek pamiętał istotne okoliczności świadczenia pracy przez ubezpieczonego, a w szczególności rodzaj tej pracy i warunki w jakich była wykonywana, a zeznania jej były spontaniczne.

Świadkowie zgodnie zeznali, że W. J. stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace mechanika w kanałach remontowych oraz brygadzysty pracującego na stanowisku mechanika w kanałach remontowych.

Sąd uznał ponadto za wiarygodne zeznania samego wnioskodawcy W. J., które w całości korelują z treścią zeznań wyżej wskazanych świadków.

Dowody osobowe stanowią dodatkowo uzupełnienie dowodów z dokumentów (zwłaszcza umów o pracę, angaży oraz świadectwa pracy) w zakresie zajmowanych przez wnioskodawcę stanowisk pracy oraz rodzaju pracy wykonywanej w okresach będących przedmiotem postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy W. J. należy uznać za uzasadnione.

Na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2 art. 184).

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa

w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3.

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1,

za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości

dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4 art. 32).

Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach określonych w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeśli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Ponadto według § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych

w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach

lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W myśl § 3 powołanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat

dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Istotą sporu w niniejszej sprawie była kwestia ustalenia, czy wnioskodawca W. J. przepracował w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze co najmniej 15 lat.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca był zatrudniony w warunkach szczególnych w okresie od 1 lipca 1974 r. do dnia 30 czerwca 1989 r. w (...) Spółdzielni (...) w P. (okres ten jest wystarczający do spełnienia przesłanki 15 lat pracy w warunkach szczególnych), wykonując czynności mechanika w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych, brygadzysty pracującego na stanowisku mechanika w kanałach remontowych oraz mechanika w kanałach remontowych dodatkowo wykonując czynności kontrolera technicznego. Sąd uznał, że należy zaliczyć odwołującemu cały w/w okres jako pracę wykonywaną w szczególnych warunkach. Sporadyczne wykonywanie innych obowiązków (np. wydawanie wiertel i gwintowników mechanikom z narzędziowni) nie wpływa na zmianę oceny charakteru pracy odwołującego.

Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa dla ustalenia pracy wykonywanej w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. istotne znaczenie ma rodzaj faktycznie wykonywanej pracy.

Zakres wykonywanych czynności przez wnioskodawcę we wskazanym powyżej okresie w pełni odpowiadał pracom w szczególnych warunkach wymienionym w wykazie A, w dziale XIV (prace różne) w pozycji 16 – prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych, w pozycji 17 – lakierowanie ręczne lub natryskowe- niezhermetyzowane, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Dla porządku przypomnieć należy, iż zarządzenia resortowe utraciły moc i nie są już źródłem prawa. O szczególnym charakterze zatrudnienia decyduje w pierwszej kolejności rodzaj wykonywanych przez ubezpieczonego prac, wymienienie ich w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. i znaczna szkodliwość prac dla zdrowia oraz znaczny stopień ich uciążliwości. Te warunki spełniają prace wykonywane przez wnioskodawcę w spornym okresie.

Prace wykonywane przez wnioskodawcę i stanowiska pracy, wymienione są również w wykazie, dział XIV – Prace różne, w pozycji 15 - prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych, w punkcie 1 - mechanik napraw pojazdów samochodowych oraz pozycji 17 - lakierowanie ręczne lub natryskowe nie zhermetyzowane, w punkcie 1 – lakiernik ręczny, stanowiącym załącznik nr 1 do uchwały nr 64/83 Zarządu Głównego (...) Związku Spółdzielni Rolniczych (...) z dnia 25 lipca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy spółdzielczości rolniczej.

Podkreślenia wymaga również, iż w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodnione wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym również zeznaniami świadków i stron.

W postępowaniu wszczętym odwołaniem od decyzji organu rentowego Sąd kieruje się regułami dowodzenia określonymi w art. 227-309 k.p.c., zwłaszcza że w przepisach regulujących postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477⁸ i nast. k.p.c.) nie ma jakichkolwiek odrębności lub ograniczeń. Przeciwnie, art. 473 § 1 k.p.c. stanowi, że w sprawach z tego zakresu nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron, co oznacza,

że fakty, od których uzależnione jest prawo do emerytury i renty oraz wysokość tych świadczeń, mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi, w tym także zeznaniami świadków i stron.

Tym samym stwierdzić należy, iż odwołujący, poza wymaganym wiekiem oraz łącznym stażem pracy i pozostałymi wymaganiami, spełnił również ostatnią z przesłanek pozwalających uzyskać świadczenie emerytalne w obniżonym wieku na podstawie wyżej powołanych przepisów – był bowiem zatrudniony w szczególnych warunkach przez okres ponad 15 lat.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W niniejszej sprawie wnioskodawca wszystkie przesłanki do nabycia świadczenia spełnił od dnia 4 maja 2016 r., a więc od dnia ukończenia 60 roku życia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z powołanymi wyżej przepisami prawa orzeczono, jak w sentencji wyroku.